

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Quatuor Temporibus Aduentus. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

De Quatuor temporibus Aduentus. II.

1 **A** Callisto statutum est, celebrari Quatuor tempora per annum, quæ tantum ter antea celebrabatur. *Microlog. cap. 28.* sed ante ab Apostolis tradita fuisse, *S. Leo docet sermone 8. de ieiunio 10. mensis.* quare Callistus decreto tantum firmavit usum, & quatuor distinxit; cum ea, quæ in Vere habentur, coincidat cum Quadragesima *dist. 76. ieiun.* ut, sicuti quatuor sunt anni partes, ita in eisdem fiat per ieiunium purgatio, Hyeme, Vere, Æstate, Autumno: & sicut tres menses quæque anni pars habet; ita tres dies ieiunij sint ad ratam trium mensium. *Ordo Romanus, & Berno de quibusdam ad Missam spect. cap. 7.* & bene Feria 4. in qua factum est Concilium contra Christum. *Idem ibidem:* vel quia traditus eo die fuit Christus, *Rupert. lib. 3. cap. 5.* Feria vero 6. quia crucifixus; Sabbato deinde propter tristitiam Apostolorum, mortuo Christo, *ex Innocent. in Decretal. Sed antea docuerat hæc Sanctus Clemens libr. 5. Const. cap. 14 & 16.* vbi Sabbatum memorat etiam ob Christi sepulturam.

2 Missa Feriæ quartæ duas habet lectiones ante Euangelium. *Ordo Romanus:* ut admoneantur Ordinandi, quod teneant notitiam legis & Prophetarum, quæ notitia in quarta ætate mundi maxime vigebat, *Alcuin.* item habet Orationes duas, quarum altera dicitur sine salutatione cū genuflexione, hoc est, sine *Dominus Vobiscum*, cum, *Flectamus genua;* quia totus est Sacerdos in Deum orando pro Ordinandis, & examinandis. eo namque die fiebat examen Ordinandorum, *ex Durand. lib. 6. cap. 8.* Altera Oratio salutationem habet, non genuflexionem, ut in alijs Missis, *Microlog. cap. 28.* hoc est, dicitur, *Dominus vobiscum.* non autem, *Flectamus genua.*

3 In Feria sexta vnica est lectio, *Ordo Romanus,* quia lex, & Prophetæ in Euangelio vniuntur, quando in 6. ætate prædicatur, *Alcuinus.*

4 In Sabbato vero septem sunt lectiones cum Euangelio, ratione septem Ordinum, qui eo die conferuntur, *ex Durand. loco citato, cap. 10.* sed propriè sunt sex, in *Ordine Romano;* quia sicut in Feria quarta duæ, ita tres Feria sexta, & quatuor in Sabbato legendæ erant; sed, relicta vna Feriæ sextæ, translatae sunt alia duæ in Sabbatum, in quo ideo sex leguntur. *Rupert. libro 3. cap. 8.* quarum vltima semper est de tribus pueris in fornace, quia per fornacem illæsi transire debent Ordinandi, inquit *Alcuinus;* cui lectioni additur in fine Hymnus trium puerorū, *ex Vualaf. c. 22.* Orationes autem in eodem Sabbato, sine salutatione cum genuflexione dicuntur, excepta vltima de camino ignis, *Ordo Romanus;* ad indicandū, quod tres pueri noluerunt adorare Statuam Regis, *ex Alcuino.*

5 His in communi de quatuor Temporibus prælibatis, ieiunium Hyemale fit in 3. hebdom. Aduentus, secundum Rom. *Eccles. Microlog. cap. 27.* & dicitur eiusdem auctor *Leo I. 76. dist. huius,* atque in hoc Sabbato tantum Ordinationes habite sūt à Sancto Petro vsque ad Simplicium Pappam, qui deinde in Februarii ordinavit: ut nimirum cum Christo nascente Ordinandi ab Ecclesia gignerentur, *Amalar. lib. 2. cap. 1.* tum in Sabbato tantum, quia à Deo est sanctificatum, *ex August. ad Ianuarium, citato ab Alcuino in hanc causam,* tum non nisi cum ieiunio & orationibus multis in Missa *ex Actis Apost. 13.* vbi segregati sunt Paulus, & Barnabas, ministrantibus illis (hoc est, Missam facientibus, ut ex Græco patet) & ieiunantibus, *ieiunantes,* inquit Lucas, & *orantes, imponentesque eis manus,* id est, consecrantes, *dimiserunt illos,* ut *Leo I. explicat, scribens ad Dioscor. Alexand. Episcopum.* Gelasius autem dicitur primus, qui extendit Ordinationes ad alia tempora in eorum Sabbatis. *Microlog. cap. 24.*

6 Dominica post Sabbatum Ordinationis

tionis dicebatur Vacans, ex *Microl. cap. 29.* quia putabatur eiusdem Officij cum Sabbato, & inde Euangelium huius Dominicæ quartæ est idem ac præcedentis Sabbati; quod in temporibus etiam quæ accidunt in Vere prima hebdomada Quadragesimæ obseruabis. Sabbato enim, & Dominicæ sequenti legitur idem Euangelium Trâsfiguraionis Domini: in alijs autem Quatuor temporibus, Dominicæ sequentes alia ratione se habent; nam in Pentecoste variatur Euangelium pro-

pter Octauam illius, in Autumno item, ob instabilitatem Quatuor temporum, quæ non habent certam hebdomadam, vt suo loco videbimus.

7 Introitus, Graduale, & communio Dom. 4. Aduentus sumpta sunt de Feria quarta præcedenti; ne scilicet Officium Dominicæ proprium contingat eo anno omitti, quo Vigilia Natiuitatis Domini in Dominica quarta occurrit. inde Vacas Dominica, id est, sine Officio proprio fuit olim appellata.

De Natali Domini, & Festis sequentibus. III.

1 Vigilia Natiuitatis habetur in *Ordine Romano*, non habet *Alleluia*, nisi in Dominica, ob memoriam Resurrectionis, *Gemma lib. 4. cap. 103.* quod si fiat Commemoratio Dominicæ, non tamen eius Euangelium legitur in fine; quia in præcedenti Sabbato fuit lectum, vt dicitur *part. 1. Rub. titulo 13. numero 2. pag. 38.*

* Si Vigilia Natiuitatis Domini venerit in Dominica, Missa cantâda erit post Horam Tertiam, & post asperionem aquæ benedictæ; quia eo die non ieiunatur: & licet aliud videatur præscribi in *Rub. gener. part. 1. tit. 15. num. 2. pag. 40.* ibi *quamuis dies sint solemnes*; de ijs tamen intelligitur, in quibus & ieiunatur, & duæ cantantur Missæ de Festo, & de Feria; quæ huic Dominicæ non conueniunt. * Dicitur *Credo* in hac Vigilia, si venerit in Dominica: quod alias docuimus, ratione Dominicæ.

2 Natalis Domini, de quo *Clemens lib. 5. c. 13. Const.* ita dictus est in *Ordine Romano*. quia in eo natus est Christus. *Isidor. lib. 1. de diuin. Offic. cap. 25.* habet certum diem, non mobile, vt Pascha; quia ex *Aug.* nosse oportet, diem Natalem Domini non in Sacramento celebrari, vt Pascha; sed tantum ad memoriam, quod natus sit. in Paschate alia sunt mysteria, Azymorum, Feriæ sextæ, Sabbati, &c. Ita *Alcuinus Flaccus*. Natus autem est die Dominico, ex *Synod. 6. c. 8.*

3 Tres Missæ celebrantur, ex *Decreto*

Telesphori. duas autem tribuit eidem *Ruper. lib. 3. cap. 17.* ob duas generationes Christi, ex Patre, & ex Matre: sed forte *Rup* loquitur eo sensu, quod ille decreuit eas celebrari de nocte, ante Horam tertiam. significat autem, quod Christus natus est in salutem eorum, qui ante legem, qui sub lege, & qui in Euangelio extitere, *Gemma lib. 3. cap. 104.*

4 Ante Laudes prima est dicenda, *Microl. cap. 34.* qui & ideo addit, quod omittebatur tunc, *Ite Missæ est*, ne discederet populus. *Te Deum*, dicitur ante Missam, *Gemma lib. 4. cap. 117.* contra quosdam apud *Durand. lib. 6. cap. 13.* De Præfatione, & Communicantes, diximus supra *prima p. tit. 12. numero 2. & 5. pagina 38. & 40.* De ultimo item Euangelio tertiæ Missæ, *ibidem tit. 13. numer. 2. pagina 43.* Iubetur autem omitti purificationem in prima & secunda Missa, ex *Innocentio Tertio cap. ex parte, de celebrat. Missarum.* Vide supra 3. part. de defectibus tit. 9. numero 4. & adde, neque purificatorio tergendum esse Calicem, nisi in fine tertiæ Missæ; * neque omittendas esse eas preces, quæ in purificatione Calicis, & digitorum ablutione recitari solent. memento quoque, vt in vase, non in Calice, fiat purificatio digitorum, ex *dictis tit. 9. nu. 4.*

Verum in prima Missa solemnî, hausto diligentius sanguine de Calice, subdiaconus illū deferet sine Purificatorio ad credentiam de more; vbi supposita saltem palla